

ATATÜRKÇÜ YAZAR RECEP BİLGİNER
(Ölüm Yazısı: Nekroloji)

Prof. Dr. Sadık TURAL*

“Anadolu'nun çeşitli şehirlerinden her gün İstanbul'a binlerce insan gelir. Bunların büyük bir kısmı bu şehrin içinde erir kaybolur; bir kısmı geldiği yerin ilkelliğini bütünüyle atamadan kendi olmakla olmamak arasında sıkışıp kalır. Daha küçük bir grup ise, kişiliğini koruyarak üçyüz yıllık İstanbullu gibi yaşayabilmenin örneğini verir. Çaresizliğin, kimsesizliğin ve taşralılık psikolojisinin ezdiği bir insan durumuna düşmeden aklının ve yüreğinin ışıklarını İstanbul'a taşımak... Recep Bilginer gerçekten çileli, gerçekten çok sıkıntılı bir hayatın ilk yirmi yılının arkasından İstanbul'a geldi. Adana'dan Konya'ya, Konya'dan Eskişehir'e aklında ve yüreğinde büyüttüğü ışığı İstanbul'a taşıdı. İstanbul'da mücadelelerin, kallesliklerin arasında Anadolu'dan getirdiği ışığı İstanbul'da büyüterek tekrar Anadolu'ya taşımının heyecanını yaşadı. Girdiği çevrelerde hoş sohbet fakat bir çetin ceviz olarak tanınan, birçok kimsenin Recep Ağabeyisi, birçok kimsenin Recep Babası olan Bilginer'e gazetecilik mesleğinin de, tiyatro yazarlığının da çok yakıştığını rahatça söyleyebilecek olanlardanım; zekâsı ve bilgisinde yerinde olanlar, yerli ve millî tiyatronun son elli yıllık geçmişi içinde önde gelen isimlerden birinin Recep Bey olduğunu inkâr edemezler.

Asıl şöhretini gazeteci olarak yapmış olan R.Bilginer'in otuzdan fazla yayınlanmış edebî ve fikrî eseri var.

Gazeteci dostları onun hakkında çok güzel şeyler söylediler, söylerler ve yazarlar. Ben kızının, torununun, damadının ve eşinin huzurunda bir ke-re daha ve meslektaşlarının şahitliğiyle söylemek isterim ki, vatan toprağı Recep Bilginer'e helâldir.

* Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı.

'Hani benim Recebim' diye çiğlık atsak, vatan toprağından bize ses gelir: 'Artık bu evladım benim koynumdadır; onu anın, fakat çağırmayın.' Vatanın kendisine hizmet edenlere helâl olan toprağını, bayrağı sarılmış önümüzdeki tabutta bizi dinleyen cenazesini, dostlarını ve kederli ailesini selamlıyor, Recep Babaya Allah'tan rahmet diliyorum.

*Hepimizin başı sağolsun."*¹

Recep Bilginer 17 Haziran Cuma günü saat 17.00'de Ankara'da aramızdan ayrıldı. Eşi Gülsen Bilginer'le birlikte Ankara'daki gerçek dostlarıyla Hacettepe'den cenazesi alındı, eşi ve eşinin kardeşi, yeğenleri ile yakın dostlarının bulunduğu arabalardan oluşan konvoyla birlikte bir ambulansla İstanbul'a götürüldü. Akşam, cenaze bir hastanede kaldı. Aralarında İstanbul Valisinin de olduğu, çok seçkin, genç ve yaşlı aydın grup ile kız kardeşi, yeğenleri, torunu ve kızı ile onların eşlerinin, hayat arkadaşı Gülsen Bilginer'in bulunduğu 20 Haziran günü yapılan törende, İstanbul Gazeteciler Cemiyetinde yapılan dört anlamlı konuşmadan sonra, Teşvikiye Camii'nde kılınan namazın arkasından Zincirlikuyu'da toprağı verildi.

Recep Bilginer, "Kör Öfke" adlı Ermeni sorununu işleyen bir dizinin senaryosunu kızı Tülay Bilginer'le birlikte hazırlamıştı. Bu eserin TRT'ce kabul edilmemesi yönünde bazı olumsuz çalışmalar yapan kişilerin gerçek niyetlerini kamuoyuna duyurmak; bu arada da Yüksek Kurum Yasasında yapılacak değişikliklerin kötü niyetlilerce biçimlendirilmesini önleyici konuşmalar ve bilgilendirmeler yapmak üzere geldiğı Ankara'da kaybettiğimiz Recep Bilginer edebî ve fikrî hayatıyla bir şahsiyet idi: Özellikle son kırk yıldır, hiçbir grubun veya kişinin adamı olmamakla tanınan Recep Bilginer, İstanbul'da benlik, kimlik ve kişiliğini kaybedenlere karşılık, kişiliğini koruyabilen Türk aydını, kimliğini bayraklaştırmayı başarabilen gerçek bir Atatürkçü, kişi ve toplum ölçeğinde benliğini savunan gerçek bir bağımsızlıkçı, gerçek bir milletçi idi.

¹ 20 Haziran 2005 günü İstanbul Gazeteciler Cemiyetinde yapılan törende Cemiyet Başkanı Orhan Erinc, Basın Senatosu Başkanı Necmi Tanyolaç, Sadık Tural ve gazeteci, tiyatro ve roman yazarı Refik Erduran birer konuşma yaptılar. Diğerlerinin gerçekten anlamlı değerlendirme ve ifadelere yer veren konuşmaları yanında S.Tural'ın konuşması olan bu metin, küçük teybine kayıt yapan bir maliye kontrolöründen alınmıştır.

Eserlerinin her biri en az iki baskı yapmış olan Recep Bilginer hakkında, bildiğimiz kadarıyla çeşitli üniversitelerimizde iki master, üç bitirme tezi yapılmış olup, eserleri hakkında çeşitli kimselerin değerlendirme yazıları bulunmaktadır. Ayşe Ulusoy'un **Sevgi ve Barış** için kaleme aldığı (**Bilge** dergisi Nu: 24, Bahar 2000) yazısı ilk akla gelendir.

Onunla yirmiüç yıl süren dostluğumuz sırasında çok hoşuma gittiği için ezberlediğim, diline pelesenk ettiği mısraları, beyitleri geçip cümlelerden ifadelerden yalnızca üçüne yer vereceğim:

'Dostlarımız bizden dalkavukluk istemedi, güvendiğimiz insanlar olmayı sürdürseler ya...'

'Sevdiklerimiz, hem duygularımızın, hem sağlıklarımızın, hem paralarımızın gerçek sahibi olduklarını düşünmeseler ne iyi olurdu?'

'Atatürk düşmanları iki gruptur: Birincisi malum; sütü bozuklar... İkincisi ise, Atatürk'ün çevresindekilerden birini öyle yüceltir ki, Atatürk'ü gölgelemeyi becerip düşmanlık eder... Birincileri lânetleriz de, ikincilerin hesabını yeterince göremeyiz.'

Türkmenistan, Kırgızistan, Kazakistan ve Bulgaristan'da yapılan çeşitli toplantılara beraber katıldığım R.Bilginer, şakası az, esprili fakat ciddi bir insandı. Gazeteleri kemâl-i ciddiyetle okuyan –en az iki saatini ayıran- üç kişi tanıdım: Ahmet Nihat Akay, Recep Bilginer, Kemal Tural... Kayınpe-
derim, babamın yoldaşı ve babam en az iki gazetede, hem haber vermenin, hem köşe yazarları aracılığıyla halka önderlik etmenin karşılaştırmasını yaparak kendi görüşlerini oluşturan muhteşem aksakallardır. Aslında işlerini doğru yapan gerçek gazetecilik, hem bilgi ve görgü artırıcı, hem yorumlama gücüne katkı sağlayıcı bir yaygın eğitim aracı, değil midir? Ahmet Emin Yalman ekolünden gelen R.Bilginer ve Bilginer nesli, gazeteciliği böyle anlıyorlardı.

Toplumun bütünüyle yeniden yapılandırılıp biçimlendirilip, bilinçlendirilmesi ve o yönde kurumlaştırılarak değişim ve dönüşümlerle millî benlik ve kimliğinin yeniden güçlendirilmesi apayrı bir konudur. O türden büyük değişim ve dönüşümler büyük önderler aracılığıyla yapılabilir. O Atatürk'ün başardığı bir yüce toplum mühendisliğidir. Diğer yandan toplumun küçük bir kesiminin veya büyükçe bir kısmının yahut tamamının gerekli

uyarılarla değişimi ve dönüşümü gerekebilir. Çirkin alışkanlıkların, gülünç tepkilerin, ayrıksı davranışların olumlu, iyi, güzel, hoş olma yönünde değişimine yol açmak kaçınılmaz bir ihtiyaçtır.

Eksiklerin giderilmesi, yanlışların düzeltilmesi, bilgilendirme ve bilinçlendirmenin artırılması ise, gerek **örgün** (ilkokuldan üniversite bitimine kadar) gerek **yaygın** (gazete, dergi, tiyatro, sinema, tv, internet, v.b) eğitim aracılığıyla yapılıyor, yapılabilir. Özellikle yaygın eğitim örgün eğitimden bile etkili olmaktadır. Bu üç yolla yapılır. Bir özendirici, yumuşak uyarıcı; iki, eleştirirken, küçümseyen, aşağılayan, reddeden ve kendi benimsediği dışındakileri yok sayan; üç, kanun, tüzük ve yönetmeliklerle yapılan yönlendirmeler.

Toplumun bütünlüğünü koruma yönünde uyarıların, bir sosyal denetim biçimindeki ağırlıklı örneği 19. yüzyıl başına kadar tiyatro idi. 19. yüzyıl başından itibaren gazete, halkın uyarılması ve bilinçlendirilmesi yönünde tiyatro gibi bir yaygın eğitim kurumu haline dönuştü. İşte bu noktada üç önemli tutum karşımıza geldi. Bir: Halka daima tepeden bakan, onu küçümseyen ve onunla ilgili fikir beyan ederken özendiricilikten ve uyarıcılıktan daha çok küçümseyen ve öğrenen anlayışın meydana getirdiği gazete yazıları, tiyatro eserleri, roman ve hikâyeler. İki: Halkının sevgiye, ilgiye, müsamahaya lâıyk olduğunu düşünerek eleştirilerini bile ondan bir parça olmanın sorumluluğuyla yapan; değişim ve dönüşümlerin yumuşak ve tabii akışıyla olması için düşündürücü ve özendirici olma yolunu seçerek halkını bilinçlendirmeye çalışan gazeteciler, tiyatro yazarları, romancılar. Üçüncüsü ise, düşünmek yerine eğlenmeyi, sorumluluk yerine vurdumduymazlığı, başkaları yerine kendini ve çok küçük bir grubu seçen ve o yönde aklını, duygusunu ve zevkini sınırlayarak ayrıksılığın (marjinalite) örneğini verenler.

1859'dan 1959'a kadar neredeyse yüzyıl bu gruplandırmanın ikinci yanını ağır bastı. 1960'dan sonra bu yaygın eğitim kurumları önce sinemayı, sonra da televizyonu yanına alarak kültürel bütünlüğün savunuculuğunu yapanlar ve yıkanlar olmak üzere ikiye ayrıldı.

Recep Bilginer ve benzeri olan köşe yazarları, haberciler, tiyatro ve senaryo yazarları, halkı uyarmada ağabeylik, babalık, hocalık yapmada, ka-

naat önderliği üstlenmede tarihî birikime ve millî kültüre dayalı bir tutum gösterdiler.

Recep Bilginer, Türkçeciydi, ideolojik olmayan bir Türkçüydü; mahal-liyi bilir eserlerine yerleştirdi; lâik Cumhuriyet konusunda tâvîzsiz idi. Yurdumuzun dört bir yanında “İnsan Atatürk” konulu konuşmalar yapan ayrıca eserler kaleme alan gerçek bir Atatürkçü idi. En mühimi de bana göre, yapayalnızlıktan korkmayan özel bir kahramandı.

Onun hayat hikâyesinin ana çizgilerine geçmeden önce iki önemli özelliğini vurgulamak gerektiğini düşünüyoruz.

Birinci özellik, tarih konulu eserleriyle (**Kör Öfke; Lâle Bahçesinde Bir Şair; Mevlâna; Yunus Emre; Sevgi ve Barış; Manas**) geçmişi doğru anlamak, övünülecek yanlarıyla sosyo-kültürel mirasın inceliklerini sonraki nesillere doğru kavratmak yönünde gösterdiği çabadır. Birinci özelliğinin ilk alt grubu uzak geçmişin yorumlanmasıdır. Recep Bilginer’in ilk eseri **Beyşehir ve Eşrefoğulları** başlıklı bir uzak tarih incelemesidir. Son eseri ise **Üç İktidar Üç Hayal Kırıklığı** adını taşıyan yakın tarihin olay ve kişileriyle ilgili bir özel tarih denemesidir. Birinci özelliğinin ikinci alt grubunda yer alan (**Zaferden Sonra; Savaşta Barışa Aştan Kavgaya**) eserler ise, Atatürk’ün askerî, siyasî ve idarî dehâsını, fikrî derinliğini, şahsiyet bütünlüğünü ortaya koyan eserlerdir. Bu eserler büyük ölçüde gözlemlenmemiş (şahidi olunmamış) bir zamanın olayları ve kişileri olması açısından tarih konulu edebiyat eserleridir.²

İkinci özellik ise, içinde yaşadığı 1931-2001 yıllarının arasındaki sağlam gözlemlere dayanan 70 yıllık zamanın işlediği tiyatro eserleri, incelemeleri ile anılarındaki tutumudur; bunlar yarınlara tarihçisinin sosyal ve kültürel göstergelerle ilgili arayışlarına cevap olacak türdendir.³

15.05.1922’de Adana’da doğan, Recep Bilginer, Tataragası (eski sistemde posta hizmetleri) unvanlı büyük bir ailenin çocuğudur.

² “Tarih”, “tarih konulu edebiyat eseri”, “tarihin edebileştirilmesi” gibi konular için bk. Sadık Tural, **Tarihten Destana Akan Duyarlılık** 4. bs., Ankara 2000, s.1-63, 99-107.

³ Eserlerinin ilk baskılarını koymamız gerektiğini fakat yetiştiremeyeceğimizi söyleyen Sn. Süleyman Bozdemir’e katıldık: Geniş zaman içinde Sayın S.Bozdemir bizde bulunmayan eserlerin baskı tarihleri ile diğerlerinin ilk ve son basım tarihlerini araştırıp ekleyeceğine dair söz verdi.

R.Bilginer, ilkokulu Adana'da, ortaokul ve liseyi Konya'da yüksek öğrenimini İstanbul Gazetecilik Enstitüsünde tamamladı. Yaygın olduğu üzere yayın hayatına şiirle başladı. Eskişehir'de genç bir grupla birlikte çıkardıkları *Türk'e Doğru* ve *Bozkır* adlı edebiyat dergileri yanında, kendi adına *Düşünce* dergisini çıkardı. İstanbul'a geçince *Yeniçağ* dergisini yayınladı. Eskişehir'de çıkan günlük *Eskişehir* gazetesinde köşe yazılarıyla adının duyulmasını genişletme yanında *Söz Milletin* adlı siyasî sabah gazetesini çıkarmaya başladı. Eskişehir'deki bu yoğun faaliyetleri sürerken, o dönemin en ünlü gazetesi olan *Vatan* gazetesinin İstanbul merkez kadrosuna alındı. İstanbul'da göreve başlamasının ikinci günü Eskişehir'deki *Söz Milletin* gazetesinde yayınlanan bir şiirinden dolayı İstanbul'da tutuklandı. Hapishane izlenimlerini *Utanç Dünyası* adlı piyesinde ortaya koydu. Bu piyesden dolayı 1970 yılında kendisine en iyi yazar ödülü verildi. Recep Bilginer ayrıca *Hapishliğim* adlı demokratik hayata geçişin sancılarını yaşayan bir toplumun aydını olmanın ve suçlular psikolojisi ve davranışlarının ne olduğunu ortaya koyan bir eser yazdı. Günlük *Akın* gazetesini çıkardıktan sonra, *Vatan* Gazetesine yerleşen ve İstanbul'da Demokrat Partinin 1946 yılından itibaren eylem çizgisini büyük ölçüde benimseyen R. Bilginer, valilik ve belediye yönetiminin birlikte çalıştığı 1950-1955 yılları arasında belediye meclisi ve vilâyet daimi encümen üyeliği yaptı. 1961-1963 yılları arasında hem demokrasiyi, hem de hukukî hakları savunmak üzere günlük *Hakikat-i Tasvir* gazetesini çıkardı. Gazetenin köşe yazarlığından sayfa sekreterliğine kadar işlerini büyük ölçüde üzerine alan bir patron oluşu, birçok kimsenin hayranlığına yol açtı. Bu gazete kapandıktan sonra çeşitli dergi ve gazetelerde köşe yazarlığı yaptı.

1954 yılında Yönetim Kuruluna girdiği Türkiye Gazeteciler Cemiyetinde yaklaşık 40 yıl süreyle Genel Sekreterlik ve Genel Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulundu.

R.Bilginer Tiyatro Yazarları Derneğinin kurucularından olup uzun süre Genel Sekreterliğini, 1996'dan ölümüne kadar da Başkanlığı yaptı. 1978-2002 yılları arasında UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Yönetim Kurulu Üyeliği, 1985-1991 yılları arasında da İLESAM Kurucu Üyeliği, Yönetim Kurulu Üyeliğinde bulundu. Atatürk Yüksek Kurumunun bağlı kuruluşu

Atatürk Kültür Merkezinin Bilim Kurulu (1989-2000) ve Yürütme Kurulu Üyeliklerini yaptı.

Üç kere evlendi: Merhum İclâl Hanım (oğlunun ve kızının anneleri), merhum Mahpeyker Hanım'dan sonra, Maliye Bakanlığı Gelirler Başkontrolörü Gülsen Güngör-Bilginer ile evlenmiştir. Ünlü gazetecilerden merhum Engin Bilginer ile Tülay Bilginer-Kopkiman'ın babası, Ekin Kantarelli'nin dedesidir.

Türkiye'de çeşitli kurum ve kuruluşlarca ödül, teşekkür plaketi veya belgesi almış olan Bilginer, Türkmenistan Yazarlar Birliği tarafından "aktelpek ve kaftan" giydirilen "yaşulug" unvanıyla şeref üyeliği verilen bir yazarımız idi.

Ölümünden sonra Sayın Hasan Pulur ve Sayın Mustafa Balbay kadirbilirlik örneği olan köşe yazıları yazdılar.

1954 yılında İstanbul'da yayınladığı **Türkiye Reiscumhuru Celâl Bayar'ın Amerika Seyahatleri** adlı eseri ile **Türk Basınında Mustafa Kemal Atatürk** (İstanbul 1981) adlı eserlerinde ve özellikle Atatürk konulu iki edebî eserinde Recep Bilginer'in bir yönü belirgindir: Cumhuriyetin, lâik hukukun, ve Atatürkçü düşünce ışığında değişim ve dönüşümlerin gerekliliğinin savunuculuğu...⁴

Ölümünden sonra yayımlanan *Üç İktidar Üç Hayal Kırıklığı* (Doğan yayıncılık) adlı anılar kitabı ile *Arkamdaki Ayak Sesleri* adlı roman, yarının sosyal tarihçilerine yardımcı olacak niteliktedir. Onun ilk eseri *Beyşehir ve Eşrefoğulları* isimli bir tarih incelemesidir. Gerek Kanunî Sultan Süleyman'ın divanından, gerekse tarih kitaplarından yararlandığı **Cihan Padişahının Kalp Ağrıları** (2002) adlı çalışmasından daha sonra, aynı adla bir tiyatro eseri yazmasına yol açmıştır. Tarihi anlamak, yorumlamak düşüncesi birçok tarih konulu piyes yazmasının gerekçesidir. *Bir Zamanlar* (1983) adlı şiir kitabı yanında *Politikada Bir Sarı Çizmeli* (1980) isimli romanı da çok büyük yankı uyandırmadı. Deneme kitapları (*Soruların Gündeminde* (?), *Unutulmasınlar Diye* (?), *Yüreğini Sıcak Tut*, 1984, *İnsan Bir Düşün-*

⁴ Ben Recep Bilginer'in, sahne eserleriyle ilgili bir master tezi yaptırmışım (2001). Bu konuda ciddi bir doktora yapılarak onun ilgilendiği konular, kişiler, yarattığı tipler, savunduğu değerler delilleriyle ortaya konulabilir. Bunu Prof. Dr Enver Töre'den bekleyelim.

cedir; 1983, *Zenginler Hükümeti*; İst. 1988) yayınlamış bulunan Bilginer, edebiyatçı kimliğini ve kişiliğini senaryoları ve tiyatro eserleriyle sağladı. Bu eserlerin hemen hepsi defalarca profesyonel ve amatör sanatçılarla sahnelendi; bazıları filme çekildi, ödüller aldı.⁵

Senaryoları:

Parkta Bir Sonbahar Günüyüdü, 6 bölümlük dizi, Ankara 1988 (Tv. için çekildi, gösterildi),

Zaferden Sonra: Mustafa Kemal'in Yaşamından Bir Kesit, Ankara 1993,

Mavi Tango (kızı T. Bilginer'le, belgesel),

Kör Öfke, dizi için dört bölüm (kızı T. Bilginer'le, belgesel-drama),

Tiyatro eserleri:

Gazeteciden Dost, İstanbul 1962,

İsyancılar, İstanbul, 1964, 1997,

Ben Devletim, İstanbul, 1965,

Karım ve Kızım, 1985,

Oyun Bitti, Ankara 1988,

Parkta Bir Sonbahar Günüyüdü, Ankara 1988,

Sevdiğim Adam, Ankara 1990,

Mevlâna: Âşık ve Mâşuk, Ankara 1992; 2.bs.2000,

Ben Kimim?, Ankara 1994,

Sarı Naciye, Ankara 1997,

Kıskanç, Ankara 1997,

Lâle Bahçesinde Bir Şair, Ankara 1999,

Yunus Emre, İstanbul 1979, 2. bs., Ankara 2001 (Türk Dil Kurumu en iyi piyes ödülü),

⁵ Gazeteci, senaryo yazarı Tülay Bilginer-Kopkiman'dan Recep Bilginer'in bütün eserlerinin 2007 (doğumunun 85. yılında) yılında son baskılarını esas alarak büyük bir yayınevince basılmasının sağlanmasını bekleriz. Diğer yandan 2006 tiyatro sezonunda Devlet Tiyatrolarınca onun en az üç eserinin oynanmasının sağlanması ise, yakın dostu Refik Erduran'ın çözümlemesi gereken bir konudur.

Sırat Köprüsü, Ankara 2000,

Sevgi ve Barış, 1989; 2. bs. Ankara 2001,

Utaç Dünyası, Ankara 2001,

Savaşta Barışa Aştan Kavğaya, Ankara: Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Ankara 1999; 2.bs. 2001 (Eser ATAM ödülünü almıştır),

Cihan Padişahının Kalp Ağrıları, Ankara 2003.

Opera eseri:

Manas: Ölümsüz Kahraman; Opera 2 bölüm, Ankara: Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Ankara 2001.

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ DERGİSİ

YAYIN İLKELERİ

Atatürk Araştırma Merkezi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 134. Maddesi ve 2876 sayılı Kanun gereğince Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna bağlı bir kuruluş olarak; Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak, yaymak ve bu konularda yayımlar yapmak üzere kurulmuştur. Merkezimiz bu amacı gerçekleştirmek üzere Atatürk'ün eşsiz kişiliğini, ilke ve inkılâplarını, Atatürkçü düşüncüyü aydınlatacak, değerlendirecek bilimsel araştırmalar yapmakta ve elde edilen sonuçları iç ve dış kamuoyuna sunmaktadır. Ayrıca Atatürk'e, Atatürkçülüğe ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihine ait kaynak ve belgeleri de yayımlamaktadır.

Yayın hayatına Kasım 1984 yılında başlayan **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, her 4 ayda bir **Mart, Temmuz ve Kasım** olmak üzere yılda üç sayı yayımlanır. Her yılın sonunda Derginin yıllık dizini ve on sayıda bir olmak üzere de genel dizini çıkarılır; uluslar arası endeks kurumlarına ve abonelere yayımlandığı tarihten itibaren bir ay içerisinde gönderilir.

Derginin Yayın Amacı

* Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak, yaymak ve Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti tarihine ait kaynak ve belgeleri yayımlamak.

* Atatürk'ün Türk toplumuna kazandırdığı değerleri tarihî ve güncel gerçekler çerçevesinde bilimsel ölçülerde değerlendirmek.

* Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarına uygun millî politikaların oluşmasında ve yürütülmesinde millî hedeflerin tespitinde, seçiminde fikir birikimini sağlamak.

* Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti tarihine ilgi duyan, bu konuda fikir üreten yurtiçi ve yurtdışındaki uzman ve bilim adamlarına ulaşmak.

* Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi ile ilgili olarak, uluslar arası düzeyde yapılan bilimsel çalışmaları izlemek, bunları ilgili bilim adamlarına, uzmanlara ve ilgili kamuoyuna duyurmaktır.

Derginin Konusu

Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, yakın dönem tarih dergisidir. Burada yayımlanacak makaleler; Osmanlı Devleti'nin son dönemlerindeki geri kalmışlığının ve tarih sahnesinden ayrılışının nedenlerini/sonuçlarını, Mustafa Kemal Atatürk'ü hazırlayan tarihsel ve siyasal koşulları, Mütareke dönemini, emperyalist ülkelerin işgaline karşı Kuva-yı Milliye ve 19 Mayıs 1919 ile başlayan Millî Mücadele'yi, Anadolu'da toplanan kongreleri, yayınlanan genelgeleri, millî egemenlik, tam bağımsızlık ve düzenli ordu ilkeleriyle bağımsızlık savaşının evrelerini, parlamenter sisteme geçişi, siyasal ve ekonomik açıdan tam bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu, Ulus-devlet olarak örgütlenişini ve bu devletin temel değerlerini, Atatürk'ün gerçekleştirdiği devrimlerin anlamlarını ve Türk ulusuna kazandırdıklarını, demokrasi düşüncesinin gelişimi ve uygulamalarını, Misak-ı Millî dahilinde gerçekleştirilen dış politika anlayışını, gerek Millî Mücadele döneminde, gerekse daha sonraları ortaya çıkan sorunların günümüze yansımalarını, Atatürk'ün altı temel ilkesi ve onları tamamlayan bütünleyici ilkelerin anlamları ile güncel yorumlarını, yine bu ilkelerin bağımsız, özgür ve kişilikli Türk ulusunun oluşumundaki önemini yeniden tüm yönleriyle ortaya koyan, Atatürk'ü kişilik olarak her boyutuyla bilimsel açıdan inceleyen, Onun nasıl bir ülke, devlet, ulus ve dünya arzuladığını evrensel bağlamda değerlendiren, bugün ve gelecekte Türkiye'de cereyan edebilecek olumsuzlukları giderebilecek yorumlar, çözüm önerileri ve geleceğe yönelik yeni stratejiler belirleyen/geliştiren yazılar olmalıdır.

Derginin İçeriği/Muhtevası

* Alanında boşluğu dolduracak, araştırmaya dayalı özgün makale olmalıdır.

* Daha önce yazılmış yazı ve çalışmaları zengin bir kaynakçaya dayanarak değerlendiren, eleştiren ve bu konuda yeni ve dikkate değer görüşler ortaya koyan araştırma ve inceleme yazısı olmalıdır.

* Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi ile ilgili konularda eser ve çalışmalarlarıyla tanınmış kişi ve gruplara proje kapsamında yaptırılacak araştırmalar.

* Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili eser, yazı ve şahsiyetleri tanıtan yazılar olmalıdır.

Araştırma ve inceleme yazılarının, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi'nde yayımlanabilmesi için daha önce bir başka yayın organında yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere kabul edilmemiş olması gerekir. Daha önce bir bilimsel kongrede sunulmuş bildiriler bu durumu belirtmek koşuluyla yayımlanabilir.

Makalelerin Değerlendirilmesi

Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi'nde yayımlanmak üzere gönderilen, makaleler; Yayın Kurulu'na önce amaç-kapsam, sunuş tarzı ve yazım ilkelerine uygunluk açısından incelenir. Uygun bulunanlar bir sonraki toplantıya kadar kurul üyelerince; sorunun ortaya konuluşu, araştırmanın varsayımları ve amacı, konu itibarıyla akademik bir dergide yayımlanmaya uygunluk derecesi, ilgili literatürün değerlendirilmesi ve benzer araştırmalarla ilişkilendirilişi, bulguların varsayımları ve sonuçları destekleme düzeyi, anlatım açıklığı ve yazının kurgusu, çalışmanın özgünlük derecesi ve ilgili olduğu alana katkı yapma dereceleri bakımlarından incelenerek tekrar Yayın Kurulu'na getirilir. Burada oybirliği ile karar verilir. Üzerinde tereddüt edilen çalışmalar alanında eser ve çalışmalarlarıyla tanınmış iki hakeme gönderilir. Hakem raporları gizlidir ve saklanır. Hakem raporlarından biri olumlu, biri olumsuz olduğu takdirde, makale üçüncü bir hakeme gönderilebilir.

Yazarlar, Yayın Kurulu ve hakemlerin eleştiri, öneri ve düzeltmelerini dikkate almak zorundadırlar. Katılmadıkları hususlar olduğunda bunları ayrı bir sayfada, gerekçeleri ile birlikte açıklama hakkına sahiptirler. Yayıma kabul edilen ve edilmeyen makalelerin yazarlarına bilgi verilir ancak makale metni iade edilmez.

Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi'nde yayımlanan yazıların telif hakkı Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığına devredilmiş sayılır.

Yayımlanan makalelerdeki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve fotoğraflar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Yayımlanması kararlaştırılan makalelerin yazarlarına ve hakemlerine, telif ve inceleme ücreti, yayım tarihinden itibaren 1 ay içerisinde ödenir. Ücret miktarı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile Bağlı Kuruluşları Telif Hakkı, Yayın ve Satış Yönetmeliği'ne göre tespit edilir.

Yazım Dili

Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi'nin yazım dili Türkçe'dir. Ancak her sayıda derginin üçte bir oranını geçmeyecek şekilde İngilizce, Almanca, Fransızca ve Rusca makalelere de yer verilebilir.

Yayımlanacak makalelerin Türkçe özetlerinin yanı sıra İngilizce özetleri de, yazarları tarafından tespit edilen anahtar kelimeler, birlikte verilir.

Yazım Kuralları

Makalenin Yapısı

Makalenin genel olarak aşağıda belirtilen düzene göre sunulmasına özen gösterilmelidir:

- 1- Başlık, (Koyu karakterde büyük harflerle)
- 2- Yazar adı ve Adresi, (Hepsi lâtin / Türk harfleriyle olmak üzere yazar adları, soyadı büyük olmak üzere normal karakterde)
- 3- Özet (anahtar kelimeler eklenerek)
- 4- İngilizce başlık ve İngilizce özet (anahtar kelimeler eklenerek)
- 5- Makale, amaç, kapsam, çalışma yöntemlerini belirten bir Giriş bölümüyle başlamalı; veriler, gözlemler, görüşler, yorumlar, tartışmalar, gibi ara ve alt bölümlerle devam etmeli ve nihayet tartışma ve sonuç bölümüyle son bulmalıdır.
- 5- Katkı belirtme (gerekiyor ise)
- 6- Kaynaklar dizini ile son bulmalıdır.

Başlık

Konuyu en iyi şekilde belirtmeli, 15 kelimeyi geçmemeli, tamamı büyük harflerle ve koyu (bold) olarak yazılmalıdır.

Özet

100 kelimedenden az, 250 kelimedenden fazla olmayacak şekilde ve yazının diğer bölümlerinden ayrı olarak yayımlanabilecek düzeyde yazılmış, Makalenin tümünü en kısa, öz biçimde (özellikle çalışmanın amacını ve sonucunu) yansıtacak nitelikte olmalıdır. Özet içinde, yararlanılan kaynaklara, şekil, çizelgelere değinilmemelidir.

Özetin altında bir satır boşluk bırakılarak 5 (beş) anahtar kelime verilmelidir.

Ana Metin

Makale, A4 boyutunda kâğıtların üzerine bilgisayarda 1.5 satır aralıklı ve 12 punto (Times New Roman veya benzeri bir yazı karakteri ile) MS word programında yazılmalıdır. Yazılar en az beşbin, en çok yirmibin civarında kelimedenden oluşmalıdır.

Bölüm Başlıkları

Makalenin yapısını belirlemek ve ana metinde düzenli bir bilgi aktarımı sağlamak üzere yazıda ana, ara, ve alt başlıklar kullanılabilir. Başlıklara numara veya harf verilmemelidir.

Ana Başlıklar: Bunlar sıra ile özet, ana metnin bölümleri, teşekkür (varsa), kaynakça, ekler (varsa)'den oluşmalıdır. Ana başlıklar büyük harflerle yazılmalıdır.

Ara ve Alt Başlıklar Yalnız birinci harfleri büyük olmak üzere küçük harflerle koyu (bold) yazılmalıdır.

Şekiller ve Çizelgeler

Şekiller, küçültmede ve basımda sorun yaratmamak için siyah mürekkep ile, düzgün ve yeterli çizgi kalınlığında aydınlar veya beyaz kâğıda çizilmelidir. Her şekil ayrı bir sayfada olmalıdır. Şekiller birden başlayarak

ayrıca numaralandırılmalı ve her şeklin altına başlığıyla birlikte Türkçe, olarak yazılmalıdır.

Çizelgeler de şekiller gibi, birden başlayarak ayrıca numaralandırılmalı ve her çizelgenin üstüne başlığıyla birlikte Türkçe olarak yazılmalıdır. Şekil ve Çizelgelerin başlıkları kısa ve öz olarak seçilmeli ve her kelimenin ilk harfi büyük, diğerleri küçük harflerle yazılmalıdır. Gerekli durumlarda açıklayıcı dipnotlara veya kısaltmalara şekil ve çizelgelerin hemen altında yer verilmelidir.

Resimler

Parlak, sert (Yüksek kontrastlı) fotoğraf kâğıdına basılmalıdır. Ayrıca şekiller için verilen kurallara uyulmalıdır. Renkli resim baskısı da yapılabilir. Şekil, çizelge ve resimler toplam 10 sayfayı aşmamalıdır.

Kaynak Gösterme

Metin içinde kaynak vermede aşağıdaki örneklere uyulmalıdır;

a- Metin içinde tek yazarlı kaynaklara değinme yapılırken, aşağıdaki örneklerde olduğu gibi, önce soyadı, sonra parantez içinde yayım tarihi verilmelidir.

...(Saray 1999: 117)

b- Dip not şeklinde kaynak gösterilirken önce yazarın adı, soyadı, sonra yararlanılan kitabın adı (koyu olacak şekilde-makale ise tırnak içinde ve italik), yayınevi, yayım yeri, tarihi ve sayfa numarası verilmelidir.

Mehmet Saray, **Türk-İran İlişkileri**, Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara 1999. s. 18.

c- Çok yazarlı yayınlara metin içinde değinilirken, aşağıdaki gibi ilk yazar adı belirtilmeli, diğerleri için vd. harfleri kullanılmalıdır. Ancak kaynaklar dizininde bütün yazarların isimleri yer almalıdır.

...Saray'dan vd. (1999)

d- Kişisel görüşmelere metin içinde -soyadı ve tarih belirtilerek-değitilmeli, ayrıca Kaynaklar Dizini'nde belirtilmelidir.

Kaynaklar Dizini

Kaynaklar dizini yazar soyadlarına göre alfabetik sıraya dizilmelidir.

a- Süreli yayınlar için:

Yazar adı, makalenin başlığı, süreli yayının adı (kısaltılmamış), cilt no (sayı no), Tarih-Yer, Sayfa no.

b- Bildiriler için:

Yazar adı, bildirinin başlığı, sempozyumun veya kongrenin adı, editörler, basımevi, cilt no, düzenlendiği yerin adı, Tarih, sayfa no.

c-Kitaplar için:

Yazar adı, kitabın adı, (ilk harfleri büyük), yayınevi, Tarih-Yer, sayfa sayısı.

d-Rapor ve tezler için:

Yazar adı, raporun veya tezin başlığı, kuruluş veya üniversitenin adı, Tarih, sayfa sayısı, yayımlanıp - yayımlanmadığı.

Yazıların Gönderilmesi

Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi'nde yayımlanmak üzere - yukarıda belirtilen ilkelere uygun olarak- hazırlanmış yazılar, 3 (üç) nüsha olmak üzere bilgisayar disketleri ile birlikte aşağıdaki adrese gönderilir. Metinlerin 2 (iki) nüshasında yazar (lar) ın adı bulunmamalıdır. Yazarlar Yayın Kurulu'nca, esasa yönelik olmayan küçük düzeltmeler yapılabileceğini kabul etmiş sayılırlar.

YAZIŞMA ADRESİ

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı

Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No:133 06570 MALTEPE / ANKARA

Tel: (0 312) 231 23 48/123 • Fax: (0 312) 232 55 66

e-mail: info@atam.gov.tr • tosunhuseyin@yahoo.com.

Web:<http://www.atam.gov.tr>

JOURNAL OF ATATÜRK RESEARCH CENTER
EDITORIAL PRINCIPLES

*The Atatürk Research Center is a governmental organization founded as a dependent body of the Atatürk Supreme Council for Culture, Language and History with the aim of studying and publishing Atatürk's thoughts, principles and reforms in accordance with the Law numbered 2876 and 134th Article of the Turkish Constitution. To follow up, study and evaluate publications at home and abroad related to the Center's aims and functions and submitted its findings for the domestic and foreign public opinion. In addition, to publish sources and documents regarding the Republic of Turkey, Atatürk and His Ideas. **The Journal of Atatürk Research Center**, commenced its publishing life on November 1984, is published three times a year as forthly months (March, July and November). At the end of every year, the annual index of the journal and also in every ten issue, general index is published. It is dispatched to the international index societies and the subscribers within the one month from the publishing date.*

The Publishing Objectives of the Journal

** To publish the sources and documents regarding Republic of Turkey, Atatürk and His Ideas,*

** To research and submit for the Atatürk's ideas, principles and reforms in scientific way.*

** To evaluate the values which were gained by Atatürk for Turkish society within the context of historical and current facts.*

** To provide for gathering the ideas for the selecting, determining the national objectives and formulate the national policies and carrying out them in line with the Atatürk's thoughts, principles and reforms.*

** To collaborate with researchers, writers working in research centers and similar areas in a variety of fields at home and abroad.*

** To follow up and submit the scholarly international works for the public opinion and authorities concerned.*

The Objectives of the Journal

The Journal of Atatürk Research Center is a historical journal for the modern times. The subjects of the Journal shall be as follows: the reasons of the collapsing and declining of the Ottoman State in its recent years, the historical and political conditions for the being of Mustafa Kemal, the National Forces against the occupation of the imperialistic powers, the National Struggle which began with the 19 May 1919, the Congresses in Anatolia, the declarations, national sovereignty, full independence, and winning the Salvation War with the principles of order army, transmitting into the parliamentary system, foundation of the Independent Turkish Republic within the political and economic aspects, the meaningful of the Atatürk's reforms, the profits of Turkish nation by Atatürk, attempts for the multi-party systems, the concept of foreign policy within the National Pact, the reflections of the problems during the National Struggle and aftermath for todays, the six basic principles of Atatürk and the supplementary principles for them and their meanings and their current comments, the examining in every dimensions of Atatürk in scholarly, the universal evaluation of His ideas which were to project how country, state, nation and world, the strategical proposals for the solutions of the negative situations which shall be in Turkey today or in future.

The Contents of the Journal

** It shall be as follows:*

** The original article which depends on the scientific researches,*

** The researching and examining writings which evaluated, reviewed the former works depending on the rich bibliography and exposed the new and reasonable ideas.*

**The research which fulfilled within the project by the prominent person (s) with the works regarding the Atatürk and the history of modern Turkey.*

**The writings about the biographics, works regarding the National Struggle and Modern Turkey.*

The works which shall not be published or accepted to publish in another publishing institutions, shall be publish in the Journal of Atatürk Research Center. As if the papers are submitted in another congress, shall be accepted with the condition of declaring it's submission.

The Evaluation of the Articles

The articles submitted for consideration of the Journal of Atatürk Research Center, are subject to peer review. The editorial board takes into consideration whether submitted article follows the rules of scientific writing. The selected works are decided in following meeting by a unanimous vote examining their contribution, originality degrees, exposition, supporting the thesis, depending on the other sources, the subjects and objectives.

The indecision works are sent to two referees known for their academic reputation in their respective areas. Their reports are hide and secret. In case, one of the reports is negative, the other one is positive, the article is then sent to another referee.

The writers should be considered the opinions, corrections and critics of the referees and the editorial board. They have also right to define their rejections and justifications in another page. In case the article shall be accepted for the publication, the writers shall be informed but the paper shall not be re-delivered.

The copyright of the article that published in the Journal of Atatürk Research Center shall be turned over the Presidency of the Atatürk Researc Center.

Statements of facts or opinions appearing in the Journal are solely those of the authors and do not imply endorsement by the editors of publisher. The writings and photos shall be quoted by showing its source.

The copyright and examining fees of the articles to the writers and referees shall be paid in 3 months after it's publishing. The amount of fees shall be made according to the Regulation of Copyright, Publication and

Sells of the Atatürk Supreme Council for Culture, Language and History and its dependent bodies.

The Writing Language

The writing language of the Journal is Turkish. However, in every issue, it can be give place for the articles in English, French and German languages within the proportion of 1/3 of the journal. It is also given the Turkish and English abstract and key words determined by the writers.

The Rules of Writing – The Structure of the Article

It shall be submitted to the Journal according to the rules as follows:

1. Title of the Article

2. Writer(s) name(s), address(es) (all of them shall be Latin words/Turkish words, the names and surnames are CAPITAL LETTER and bold, the addresses are in normal character.

3. Abstract and key words (in Turkish)

4. It shall be begin with the introductory part defining the objective, content, methods in use then, followed the main part with the datas, observations, opinions, comments, discussions, lastly ended with the arguments and conclusion parts.

5. Showing the contribution (if necessary)

6. Bibliographical index

7. The Heading in English version and abstract in English (with keywords in english)

Title

It should be expressed the subject, not more than 15 words, with capital letters and bold.

Abstract

It should not be more than 250 words and less than 100 words. Shortly define the article (objective and conclusion). The heading of abstract and the text part shall be in italic character. It shall not be composed the

bibliographical informations, tables. It should be given 1 line space after the abstract then write the keyword 5 words.

Main Text

The article shall be in A4 format (29;7x21 cm.), with the 1,5 line space and in 10 punto (Times New Roman or similar format) in MS-Word program. In the edges of paper, 3 cm. spaces, and pages are numbered. Not more than 20.000 and not less than 5.000 words are used.

The Headings of the Parts

To determine the structure of article and to provide the giving information in main text regularly, it shall be use the sub-headings without the numbered.

Main Headings: *These are in turn in order abstract, the parts of the main text, thanks (if there is), bibliography, enclosures (if there is). The main headings shall be capital letter.*

Break Headings: *Just for the first letter is capital, in bold.*

Sub-Headings: *Just for the first letter is capital, in bold with doublecolon then continued in the same line.*

Diagrams and Charts

Diagrams

Not to cause the question in degrade and publish, with black printing and enough thick and in white paper. Every diagram should be in separate paper. Every pages should be numbered. And also the headings of the diagrams should be written in Turkish and English together at the end of the diagrams.

Charts

They are also numbered and also the headings of the charts should be written in Turkish and English together at the beginning of the charts.

The headings should be short and main and every first word in capital

letter, the others in lower case. The footnotes and abbreviations should be under the diagrams and charts.

Pictures

Printed in shined, hart (high contrast) photographic paper, they shall be in colour, total amount of the charts, diagrams, pictures are not more than 10 pages.

The Notes Method in the Text

The notes in the text should be as follows:

a. Using the source with one writer, firstly surname, publish date and page number as follows:

...(Saray 1999: 117)

...Some Researchers (Saray, 1999: Tosun, 200: Tuna, 2001)

b. Using the footnotes, surname, title of book (bold, if it is article, it should be in quotation marks) publishing house, publishing place, date and page numbers.

Mehmet Saray, **Türk-İran İlişkileri**, Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara 1999. S. 18.

c. More than one writers, as follows, first writer name and et.al. but, in Bibliographical index, all the names of writers should be written.

...Saray'dan vd. (1999)

d. When using the source in source, the quoted source with the other source shall be defined as follows:

e. Interviews with surname, date and also in bibliographical index.

Bibliographical Index

It shall be begin with the surnames of the writers and alphabetical order.

a. For the periodicals:

*Writers name (s), date, the title of article, periodical name (not abbrv.)
volume no (issue no) page no.*

b. For the papers:

*Writers name (s), date, the title of paper, Congress or symposium name,
editors, publishing house, volume no, organization place, page no.*

c. For the books:

*Writers name (s), date, the title of book (for the first letter is capital),
publishing house, printed city, page no.*

d. For the reports and theses :

*Writers name (s), date, the title of report or thesis the name of
institution or university, archive no, page no, whether it is printed or not.*

Dispatching the Writings

*For the consideration of the Journal of the Atatürk Reseach Center -
the prepared works according to the above rules- it shall be send to the
following address within the floppydisc or CD and 3 layouts. The last
correction copy of the accepted for the publishing in the Journal shall be
send in one month to the following address. The Editorial Board shall be
made any corrections but not in main essence of the text.*

CORRESPONDENCE ADDRESS

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı

Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No:133 06570 MALTEPE / ANKARA

Tel: (0 312) 231 23 48/123 • Fax: (0 312) 232 55 66

e-mail: info@atam.gov.tr • tosunhuseyin@yahoo.com.

Web: <http://www.atam.gov.tr>